

Sygn. akt III RC 539/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2017 r.

Sąd Rejonowy w. T. III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący SSR Piotr Kawecki

Protokolant stażysta Monika Smolarek

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2017 r. w. T.

sprawy z powództwa A. C. (1)

przeciwko I. C. (1)

o podwyższenie alimentów

oraz z powództwa wzajemnego I. C. (1)

przeciwko A. C. (1)

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego

I. podwyższa rentę alimentacyjną od pozwanej, powódki wzajemnej - I. C. (1) na rzecz powódki i pozwanej wzajemnej A. C. (1) z kwoty po 250 (dwieście pięćdziesiąt) złotych miesięcznie ustalonej wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w. T. z dnia 11.04.2011 r. w sprawie (...) do kwoty po 600 (sześćset) złotych miesięcznie, płatnej do rąk powódki, pozwanej wzajemnej A. C. (1), poczynając od dnia 01.07.2016 r., do dnia 10-ego każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat,

II. w pozostałym zakresie powództwo główne oddala,

III. oddala powództwo wzajemne,

IV. zasądza od pozwanej, powódki wzajemnej I. C. (1) na rzecz adw. M. M. kwotę (...) (tysiąc czterysta osiemdziesiąt osiem) złotych wraz z należną stawką podatku VAT tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powódce, pozwanej wzajemnej – A. C. (1) z urzędu,

V. odstępuje od obciążenia powódki, pozwanej wzajemnej – A. C. (1) kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez pozwaną, powódkę wzajemną I. C. (1),

VI. kosztami sądowymi w zakresie powództwa wzajemnego obciąża pozwaną, powódkę wzajemną – I. C. (1),

VII. nakazuje pobrać od pozwanej, powódki wzajemnej I. C. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w. T. kwotę 210 (dwieście dziesięć) złotych tytułem opłaty sądowej w zakresie żądania głównego.

Sygn. akt III RC 539/16

UZASADNIENIE

A. C. (1) w dniu 11 lipca 2016r. wniosła pozew przeciwko I. C. (1) domagając się podwyższenia alimentów z kwoty 250 złotych miesięcznie do kwoty 1200 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 1 lipca 2016r. Powódka wskazała, że

od 13 roku życia pozostawała pod opieką swego ojca, z matką spotyka się rzadko – średnio raz w miesiącu w czasie przekazywania zasądzonych alimentów. Spotkania te trwały po kilka minut, kończyły się kłótnią i wyrzutami. Powódka ma wrażenie, że zawiodła matkę, której jest jedynym dzieckiem, a która się jej wstydzi, ponieważ chodzi do szkoły specjalnej. Odkąd powódka została oddana pod opiekę ojca, nie mogła liczyć na pomoc matki, chociażby na zwykłą rozmowę, czy wsparcie w trudnych chwilach. Powódka wskazała, że wymaga kształcenia specjalnego, uczy się w (...) Szkole Zawodowej w S. Ośrodku Szkolno – (...) w T., na kierunku (...) Powódka wskazała, że ma fatalne warunki mieszkaniowe - mieszka wraz z ojcem w mieszkaniu jego konkubiny, w jednym pokoju, drugi pokój zajmuje mąż konkubiny – nadużywający alkoholu i wszczynający częste awantury oraz że aktualnie została wymeldowana z tego mieszkania i wezwana do jego opuszczenia do końca lipca 2016r. Powódka wskazała, że nie pracuje, uczy się w systemie dziennym i nie ma możliwości podjęcia jakiejkolwiek pracy, a do ukończenia szkoły pozostały jej jeszcze 2 lata. W związku z trudną sytuacją w jakiej się powódka znalazła nie z własnej winy, napisała list do matki z prośbą o pomoc. A. C. (1) wskazała, że pozwana dysponuje dużym, 3 pokojowym mieszkaniem, mieszka sama, jest współwłaścicielką drugiego mieszkania odziedziczonego po matce, niemniej odmówiła prośbie córki użyczenia jej jednego z pokoi swego mieszkania, w związku z tym, licząc się z koniecznością wynajęcia lokalu, wystąpiła z niniejszym pozwem. Powódka wskazała, że podwyższenie alimentów do kwoty 1200 zł pozwoliłoby jej, przy wsparciu ojca, wynająć pokój i skromnie utrzymując się, ukończyć naukę.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym zastępstwa procesowego na rzecz pozwanej. I. C. (1) wniosła także powództwo wzajemne i wniosła o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego I. C. (1) w stosunku do A. C. (1), orzeczonego na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w. T. w sprawie o sygn. akt. (...) I. C. (1) zaprzeczyła wszystkim wyraźnie nieprzyznanym twierdzeniom powódki. I. C. (1) wskazała, że była żoną ojca powódki. W 2000 roku został orzeczony rozwód z winy ojca powódki – B. C. (1), a wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią A. C. (1) Sąd powierzył pozwanej, jednocześnie zasądzając od ojca alimenty w kwocie 250 zł. Pozwana argumentowała, że władzę rodzicielską i opiekę nad córką wykonywała z najwyższą starannością i troską, bardzo dbała o rozwój dziecka, tak psychiczny jak i fizyczny. Powódka chodziła wówczas do powszechnej szkoły, nie specjalnej i osiągała tam dobre wyniki w nauce. Wówczas kontakt pozwanej z powódką był bardzo dobry. Poza edukacją i bieżącym utrzymaniem matka zapewniała też atrakcyjne wakacje dla powódki. Strony postępowania były m.in. w U., B., ale także w E. T. J., L., K., na B. Ojciec, poza tym, że nie łożył na utrzymanie córki, także nie utrzymywał z nią w tamtym czasie kontaktu.

W pewnym momencie, kiedy A. C. (1) zaczęła wchodzić w wiek nastoletni, zaczęły pojawiać się problemy wychowawcze. A. C. (1) przestała słuchać matki. Zaczęły się problemy z nauką i absencją w szkole. Jednocześnie A. C. (1) zaczęła obracać się w złym towarzystwie, nie wracać o umówionej porze do domu, zaniedbywać swoje obowiązki, arogancko odnosić się do matki. Pojawił się bunt przeciwko rygorowi i zasadom pozwanej.

I. C. (1) wskazała, że w tym samym czasie ojciec powódki związał się z nową partnerką. Z uwagi na brak zatrudnienia, chciał przejąć opiekę nad córką i dzięki temu uzyskać alimenty od byłej żony. Zaczął więc odbudowywać relacje z córką. Szybko sytuacja zaczęła kształtować się w ten sposób, że matka próbując wychować córkę stawiała jej jasne granice, zakazy i obowiązki, a ojciec tego nie respektował. Dodatkowo buntował córkę przeciwko niej. Konflikt matki z córką zaczął się pogłębiać, w rezultacie czego w 2008r. powódka bez zgody pozwanej wyprowadziła się do ojca i jego nowej partnerki. Wówczas ojciec przejął opiekę nad A. C. (1) oraz uzyskał alimenty od pozwanej na rzecz powódki w kwocie 250 złotych miesięcznie. I. C. (1) wskazała, że od tego momentu A. C. (1) przebywała z ojcem, a ona regularnie płaci jej alimenty, często w kwocie znacznie wyższej niż zasądzona, nawet 500-600 złotych miesięcznie, dodatkowo wspomaga ją kiedy sytuacja tego wymaga – kupuje córce prezenty, ponosi opłaty za jej wizyty lekarskie, wyjazdy czy niespodziewane wydatki.

I. C. (1) wskazała, że sytuacja ta – zarówno w kwestii wydatków, jakie pozwana ponosi na powódkę, jak i ich konfliktu nie zmieniła się. Obecnie A. C. (1) bardzo źle, przedmiotowo ją traktuje. Jest niezwykle roszczeniowa, arogancka i wulgarna. Oczekuje stałej pomocy finansowej, ale nie daje nic w zamian – tzn. nie podnosi swoich kwalifikacji

zawodowych, nie podejmuje żadnej pracy, nie rozmawia z matką, nie informuje jej o swoich planach. Dzwoni do niej wyłącznie z żądaniem pieniędzy.

I. C. (1) argumentowała, że A. C. (1) jako osoba już pełnoletnia, która skończyła S. G. w atrakcyjnym i poszukiwanym na rynku pracy kierunku kucharz, jest w stanie samodzielnie się utrzymać. Fakt podjęcia nauki w celu zdobycia drugiego zawodu – mniej atrakcyjnego, nie może stanowić podstawy dla obowiązku dalszego lożenia na jej utrzymanie, albowiem A. C. (1) nie podnosi swoich kwalifikacji zawodowych. Zdaniem I. C. (1) jej córka może już utrzymywać się sama, a jeżeli chce się dalej uczyć – mogłaby uczyć się w systemie zaocznym czy wieczorowym, a w ciągu dnia w tygodniu podjąć pracę, czy choćby zdobywać doświadczenie na różnego rodzaju praktykach, w weekendy pracować. I. C. (1) wnosiła o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego, nie tylko z uwagi na fakt, że A. C. (1) może już utrzymać się samodzielnie, nie tylko przez wzgląd na art. 133§3 krio, że nie dokłada należytych starań w celu samodzielnego utrzymania się, ale przede wszystkim dlatego, że żywi głęboką nadzieję, że przerwanie pomocy finansowej z jej strony będzie motywacją dla córki, by skierować swe życie na właściwe tory, podnosić swe kwalifikacje zawodowe, podjąć pracę lub praktyki w celu zdobywania doświadczenia, zaczęła odpowiedzialnie, dojrzałe i perspektywicznie myśleć.

I. C. (1) wskazała, że jest nauczycielem i z tego tytułu otrzymuje wynagrodzenie w kwocie ok. (...) zł, obciążona jest dwoma kredytami w pracy, których spłaty wynoszą 195 zł i 258 zł, koszty jej bieżącego utrzymania wynoszą ok. (...) zł (czynsz - 400 zł, telewizja kablowa – 82 zł, prąd – 80 zł, alimenty – 250 zł, wyżywienie – 600 zł, środki higieny osobistej – 50 zł, lekarstwa – 60 zł, wizyty lekarskie – 100 zł, ubranie - 80 zł, rozrywka – 50 zł, pomoce naukowe – 40 zł).

Postanowieniem z dnia 9 listopada 2016r. Sąd ustanowił dla A. C. (1) adwokata z urzędu (k.65akt).

Na rozprawie strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe, powódka- pozwana wzajemna A. C. (1) wniosła o oddalenie powództwa wzajemnego.

Sąd ustalił co następuje

A. C. (1) urodziła się (...) w T., jest dzieckiem I. C. (1) i B. C. (1). W 2000 roku został orzeczony rozwód rodziców A. C. (1) z winy B. C. (1), a wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią A. C. (1) Sąd powierzył I. C. (1), jednocześnie zasądzając od ojca alimenty w kwocie 250 zł.

W 2008r. wskutek licznych nieporozumień A. C. (1) z małoletnią córką dotyczących przede wszystkim kwestii wychowawczych i problemów w nauce, A. C. (1) zamieszkała wraz z ojcem.

Postanowieniem z dnia 28 października 2009r. wydanym w sprawie I. N.(...)8 Sąd Rejonowy w. T. zmienił punkt 2 wyroku Sądu Okręgowego w. T. z dnia 3.10.200r. w sprawie (...) w ten sposób, że wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią A. C. (1) powierzył B. C. (1) ograniczając władzę rodzicielską I. C. (1) do osobistych kontaktów z dzieckiem oraz współdecydowania o wszystkich istotnych sprawach dziecka.

Wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w. T. z dnia 11 kwietnia 2011r. w sprawie (...) zasądzone zostały od I. C. (1) na rzecz jej małoletniej córki A. C. (1) alimenty w kwocie po 250 złotych miesięcznie.

Dowód: okoliczności bezsporne oraz

- postanowienie SR w. T. z dnia 28.10. (...) w sprawie I. N.(...)8 – k. 3 akt (...) Sądu Rejonowego w. T.
- wyrok zaoczny SR w. T. w sprawie (...) – k. 11 akt
- odpis skrócony aktu urodzenia – k. 4

W dacie zasądzenia tych alimentów B. C. (1) mieszkał wraz z A. C. (1) w domu swojej matki w O.. Od czasu, gdy A. C. (1) zamieszkała wraz z ojcem do czasu zasądzenia alimentów I. C. (1) przekazywała dobrowolnie kwotę 250 zł na

utrzymanie córki. B. C. (1) wówczas był orzeczeniem (...)zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, utrzymywał się drobnych prac dorywczych, zasiłku z pomocy społecznej w kwocie 226 zł oraz składki zdrowotnej w wysokości 9% od kwoty tego zasiłku; w okresie 2011/02/01 do 2011/03/31 otrzymywał pomoc w postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności w wysokości 50 zł. Małoletnia A. C. (1) korzystała z pomocy żywnościowej – otrzymywała posiłki w szkole, dojeżdżała wówczas do do (...) w T..

Dowody: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności – k. 4 akt (...)

- decyzje (...) z dnia 9.02.2011r. – k. 13,14,15 akt (...)

- wyjaśnienia B. C. (1) – k. 16 akt (...)

W dacie zasądzenia tych alimentów I. C. (1) pracowała w charakterze (...)

Dowód: zeznania I. C. (1) – k. 121v akt

W piątej klasie podstawówki A. C. (1) miała poważne problemy z opanowaniem minimum programowego, ale dzięki dostosowaniu wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych udało jej się uzyskać promocję do klasy szóstej. Od grudnia 2008r. A. C. (1) uczęszczała do (...) w T.. Będąc wielokrotnie diagnozowaną w P. P. – P. w T. stwierdzono konieczność dostosowania wymagań edukacyjnych do jej indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych z powodu znacznie obniżonego rozwoju intelektualnego, oraz konieczność objęcia jej pomocą psychologiczno – pedagogiczną w formie zajęć korekcyjno – kompensacyjnych w celu usprawnienia funkcji percepcyjno – motorycznych, dydaktyczno – wyrównawczych z języka polskiego i matematyki w celu uzupełnienia umiejętności i wiadomości niezbędnych do rozumienia bieżącego materiału, socjoterapeutycznych - mających na celu kształtowanie prawidłowych relacji z rówieśnikami, kontrolowania własnych emocji, odreagowywania napięć, radzenia sobie w sytuacjach nowych i trudnych. A. C. (1) prezentowała rozwój umysłowy na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, w związku z tym najbardziej optymalnym było dla niej kontynuowanie nauki w szkole specjalnej. Zespół orzekający P. P. – P. w T. orzekł o potrzebie kształcenia specjalnego A. C. (1) na czas nauki w szkole podstawowej - z uwagi na zaburzenia zachowania, a następnie także na czas nauki w szkole ponadgimnazjalnej – z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim.

Dowody: opinia uzupełniająca wydana przez RODK- k. 56-58 akt;

opinia o uczniu wydana przez SP nr 6 – k. 59 akt,

opinia P. P. – P. z dnia 6.05.2008r. – k. 60-61 akt,

orzeczenie nr (...) P. P. – P. z dnia 8.10.2008r. – k. 62-64 akt

orzeczenie nr (...) P. P. – P. z dnia 24.05.2012r. – k. 83-85 akt

zeznania B. C. (1) – k. 100v-104 akt,

zeznania I. C. (2) –k. 104v-105v akt

zeznania świadka E. Z. – k. 117v-118v

zeznania A. C. (1) – k. 119-121v

Pomimo kłopotów z nauką, dzięki wysiłkowi A. C. (1) oraz pomocy jej ojca i drugiej żony B. C. (1), A. C. (1) ukończyła terminowo naukę w szkole podstawowej i gimnazjum. Po ukończeniu gimnazjum A. C. (1) przez okres 3 lat kontynuowała naukę w S. Ośrodku Szkolno – (...) w T., gdzie w roku szkolnym 2014/2015 ukończyła naukę w zawodzie (...) oraz zdała egzamin pisemny i praktyczny potwierdzający kwalifikacje zawodowe. A. C. (1) początkowo podobał się ten kierunek, będąc w drugiej klasie rozczarowała się nim, jednak odpowiedzialnie postanowiła dokończyć ten etap

edukacji. Pomimo formalnego potwierdzenia kwalifikacji zawodowych umiejętności kucharskie A. C. (1) nie są duże. Potrafi ona przygotować posiłki, ugotować obiad, upiec nawet ciasto, jednakże przychodzi jej to z trudem, nieporadnie. Bezpośrednio po zakończeniu tego szczebla edukacji A. C. (1) z własnej inicjatywy, ale także za poradą nauczycieli tej szkoły i wychowawczynie, podjęła naukę w tej samej (...) Szkole Zawodowej, rozpoczęła trzyletnią naukę na kierunku „pracownik pomocniczy obsługi hotelowej”, obecnie jest uczennicą drugiego roku. Nauka na tym kierunku daje A. C. (1) satysfakcję, ze zdobyciem tego zawodu wiąże swoją przyszłość.

Dowody: zaświadczenie S. Ośrodka Szkolno – (...) / (...) z dnia 10.06.2016r. – k. 5 akt

Pismo S. Ośrodka Szkolno – (...) z dnia 26.10.2016r. – k. 54

zeznania B. C. (1) – k. 100v-104 akt,

zeznania I. C. (2) – k. 104v-105v akt

zeznania A. C. (1) – k. 119-121v

Powódka, pozwana wzajemna – A. C. (1) do końca lipca 2016r. mieszkała wraz z ojcem w mieszkaniu jego konkubiny. Zajmowała wraz z ojcem i jego partnerką jeden pokój, w drugim pokoju mieszkał były mąż tej kobiety, alkoholik. Mieszkanie to było zbyt małe dla tylu osób, partnerka B. C. (2) wymeldowała więc A. C. (1) z tego mieszkania pozwalając jej mieszkać tylko do końca lipca 2016r. Znalazłszy się w tej trudnej sytuacji A. C. (1) napisała do matki list z prośbą o pomoc i przyjęcie jej do mieszkania; I. C. (1) nie zgodziła się jednak przyjąć córki do siebie. A. C. (1) chciała także zamieszkać w internacie, jednak internat nie zapewniał możliwości zamieszkania w nim w okresie świąt, ferii zimowych, wakacji, zatem nie mając gdzie zamieszkać we wskazanych okresach, zmuszona była wynajmując pokój. Dzięki pomocy finansowej ojca wynajęła pokój na P. za kwotę 420 złotych, następnie – z powodu podwyżki tego czynszu wynajęła pokój przy ul. (...) za kwotę 450 złotych, a następnie chcąc mieszkać bliżej centrum miasta, bliżej ojca, w bezpieczniejszej - oświetlonej wieczorami dzielnicy, przeprowadziła się z dniem 1.01.2017r. do lokalu przy ul. (...). A. C. (1) z uwagi na brak pieniędzy wybrała najtańszą ofertę wynajmu, płaci za wynajem 350 złotych miesięcznie, jednak jest to kosztem komfortu. Lokal ten jest w bardzo złym stanie technicznym, jest zawilgocony, zagrzybiony.

Dowody: umowa najmu lokalu mieszkalnego z dnia 30.12.2016r. – k. 137-138 akt;

list A. C. (1) – k. 9 akt;

pismo S. Ośrodka Szkolno – (...) z dnia 6.02.2017r. – k. 112 akt,

zeznania B. C. (1) – k. 100v-104 akt,

zeznania I. C. (2) – k. 104v-105v akt

zeznania świadka E. Z. – k. 117v-118v

zeznania świadka T. Z. – k. 116v-117v akt

zeznania A. C. (1) – k. 119-121v

A. C. (1) w okresie przedświątecznym 2016r. pracowała w Galerii Handlowej (...) w T. przy pakowaniu paczek świątecznych, zarobiła wówczas około (...) złotych netto. Była to praca jedynie w weekendy, od końca listopada do okresu poprzedzającego Święta Bożego Narodzenia. A. C. (1) pracę tę znalazła przez Agencję (...) mającą siedzibę przy ul. (...) w T., w dalszym ciągu poszukuje zatrudnienia przez tę Agencję, także na stanowisku kucharza czy pomocy hotelowej. A. C. (1) poszukiwała ofert pracy także przez internet i poprzez znajomych, próby te były bezskuteczne. Z uwagi na fakt, że A. C. (1) uczy się w systemie dziennym, lekcje lub zajęcia praktyczne ma w dni powszednie do godziny 14-15, możliwość pracy ma jedynie w weekendy, choć i tak ograniczoną, bo z racji upośledzenia umysłowego

zdecydowanie więcej czasu niż inne, zdrowe osoby, musi przeznaczać na naukę. W grudniu 2016r. A. C. (1) wystąpiła do MOPRu i uzyskała jednorazową pomoc w kwocie 400 złotych.

Dowody: zeznania B. C. (1) – k. 100v-104 akt,

zeznania I. C. (2) –k. 104v-105v akt

zeznania świadka E. Z. – k. 117v-118v

zeznania świadka T. Z. – k. 116v-117v akt

zeznania A. C. (1) – k. 119-121v

A. C. (1) żyje niezwykle skromnie, na bardzo niskiej stopie życiowej. Miesięczne koszty utrzymania i uzasadnionych, najpilniejszych potrzeb A. C. (1) kształtują się na poziomie przewyższającym 1200 złotych miesięcznie. Składają się na nie: koszt wynajmu mieszkania i opłat z nim związanych – ok. 430 złotych, koszt żywienia – ok. 500-600, koszt witamin i leków na anemię – ok. 55 zł, opłaty za telefon – 40 zł, potrzeby kulturalne (kino 2 razy w miesiącu, teatr) – ok. 100, kosmetyki oraz higiena osobista – ok. 90 zł, koszt ubioru – około 100 zł, koszt zakupu przyborów szkolnych, internetu, wyjść towarzyskich, ferii czy wakacji.

A. C. (1) w przeważającej części utrzymywana jest przez ojca, który zapewniał i zapewnia jej mieszkanie, opłaca obecnie czynsz najmu, kupuje żywność, opłaca internet, kupuje kosmetyki, proszki, środki czystości, daje kieszonkowe na rzadkie przyjemności. B. C. (1) ma reumatoidalne zapalenie stawów – gościec, od 12 lat pozostaje na rencie, która wynosi obecnie (...) zł miesięcznie. By móc pomagać córce – na tyle ile mu siły pozwalają – pracuje dorywczo, uzyskując w ten sposób ok.(...) złotych miesięcznie. B. C. (1) za mieszkanie przy ul. (...) w którym mieszka z konkubiną, płaci 200 zł czynszu i opłat. (...) pomagają A. C. (1) małżonkowie T. i E. Z., z troski i żalu nad trudną sytuacją finansową żywią ją, pozwalają się wykapać w higienicznych warunkach, organizują jej odzież, pozwalają pozostawać na noc.

Dowody: zeznania B. C. (1) – k. 100v-104 akt,

zeznania I. C. (2) –k. 104v-105v akt

zeznania świadka E. Z. – k. 117v-118v

zeznania świadka T. Z. – k. 116v-117v akt

zeznania A. C. (1) – k. 119-121v

Pozwana i powódka wzajemna I. C. (1) od 18 lat pracuje jako (...) obecnie zatrudniona jest w Zespole Szkół (...) w T.. I. C. (1) spłaca dwie pożyczki udzielone jej z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych – w kwotach po (...)zł miesięcznie. Po uwzględnieniu spłat tych pożyczek I. C. (1) w okresie 6 miesięcy – od marca do sierpnia 2016r. otrzymywała wynagrodzenie w średniej kwocie (...)(...) netto złotych miesięcznie. Wraz z nadgodzinami I. C. (1) pracuje po 25-26 godzin tygodniowo. I. C. (1) otrzymuje raz w roku tzw. „trzynastkę”.

Dowody: zaświadczenie o zarobkach wydane przez (...) w T. – k. 136 akt

Zaświadczenie z dnia 19.09.2016r. o udzieleniu pożyczek – k. 49 akt

Zeznania I. C. (1) – k. 121v-123 akt

Do września 2016r. I. C. (1) pracowała przez okres 2-3 ostatnich lat także dodatkowo – w szkole (...) w ramach umów zlecenia za wynagrodzeniem około (...) złotych miesięcznie. Z powodów zdrowotnych – kłopotów z gardłem zrezygnowała z tej formy zarobkowania.

Dowód: Zeznania I. C. (1) – k. 121v-123 akt

Zeznania świadka D. Ł. – k. 116 akt

I. C. (1) jest właścicielką trzypokojowego mieszkania o pow. ok. 60 m⁽²⁾ w którym mieszka sama. Wraz z siostrą E. Z. jest także współwłaścicielką w udziałach po 1/2 części wybudowanego w 2011r. z cegły, nowoczesnego, urządzonego, położonego w atrakcyjnym punkcie T. mieszkania o pow. 44 m⁽²⁾ odziedziczonego po matce, o szacunkowej wartości około (...) zł. W mieszkaniu tym po śmierci matki mieszka E. Z. wraz z rodziną. Z tytułu opłat eksploatacyjnych związanych z tym mieszkaniem powstało zadłużenie, które spłacane jest przez rodzinę Z.. I. C. (1) nie dochodziła dotąd od siostry żadnych należności związanych z bezumownym korzystaniem z mieszkania będącego jej współwłasnością. Obecnie I. C. (1) złożyła wniosek o zniesienie współwłasności tej nieruchomości, domagając się od siostry spłaty kwoty (...) zł.

Dowód: zeznania I. C. (1) – k. 121v-123 akt,

zeznania świadka D. Ł. – k. 116 akt,

zeznania B. C. (1) – k. 100v-104 akt,

zeznania świadka E. Z. – k. 117v-118v

zeznania świadka T. Z. – k. 116v-117v akt

zeznania A. C. (1) – k. 119-121v

Po zamieszkaniu A. C. (1) u ojca i powierzeniu mu wykonywania władzy rodzicielskiej nad córką, stronom postępowania z różnych powodów, pomimo wzajemnych starań, nie udało się odbudować poprawnych, życzliwych relacji. I. C. (1) spotykając się z A. C. (1) przekazywała jej co miesiąc kwotę 250 zł tytułem alimentów, a dodatkowo, okresowo przekazywała jej różne kwoty na zakup potrzebnych rzeczy, realizację części uzasadnionych potrzeb – m.in. wyjazd z ojcem do H. Początkowo I. C. (1) nie żądała pokwitowań przekazywania pieniędzy, z czasem jednak już ich żądała. I tak:

- za marzec 2013r. A. C. (1) pokwitowała odbiór kwoty 650 zł, z czego 250 na alimenty, 50 zł na kieszonkowe, 100 zł na ubranie i 250 zł na prezent z okazji 18 urodzin,
- za lipiec 2015r. A. C. (1) pokwitowała odbiór kwoty 500 zł, z czego 250 na alimenty, 50 zł na kieszonkowe, 100 zł na ubranie i 100 zł na wakacje,
- za grudzień 2015r. A. C. (1) pokwitowała odbiór kwoty 520 zł, z czego 400 na alimenty, 120 zł na kozaki,
- w dniu 2 września 2016r. A. C. (2) pokwitowała, iż otrzymała alimenty w kwocie 400 zł za miesiąc wrzesień 2016r.
- tego samego dnia podpisała oświadczenie, iż systematycznie odbiera świadczenie alimentacyjne w wysokości 400 zł, ponadto w lipcu 2016r. otrzymała 200 zł, otrzymała 100 zł na stomatologa oraz otrzymywała pieniądze na witaminy, zakup książek i rzeczy: płaszcza, butów, spodni,
- w dniu 8 września 2016r. A. C. (2) pokwitowała, iż otrzymała 200 złotych tytułem kaucji za wynajem pokoju.

Dowody: oświadczenia podpisane przez A. C. (1) – k. 34, 35, 36, 37, 38, 39 akt;

wiadomość SMS – k. 97

zeznania I. C. (1) – k. 121v-123 akt,

zeznania świadka D. Ł. – k. 116 akt,

zeznania B. C. (1) – k. 100v-104 akt,

zeznania świadka E. Z. – k. 117v-118v

zeznania świadka T. Z. – k. 116v-117v akt

zeznania A. C. (1) – k. 119-121v

I. C. (1) z racji wykonywanego zawodu ma kłopoty z gardłem. Leczy się laryngologicznie, u endokrynologa – ma wykryte guzy na szyi, miała robione USG brzucha. Stałymi comiesięcznymi wydatkami I. C. (1) są:

- kwota ok. 500 zł na wyżywienie,

- czynsz – 360 zł,

- telewizja kablowa i internet – 82 zł,

- prąd – 70 zł,

- środki higieny osobistej – 70 zł,

- lekarstwa – 300 zł,

- leczenie – 80 zł,

- ubrania 100-130 zł,

- rozrywka – 80 zł,

- pomoce naukowe – 80 zł,

- telefon – 80-90 zł,

- zasądzone alimenty – 250 zł, zamykają się one łączną kwotą ok. (...) zł.

Dowody: zeznania I. C. (1) – k. 121v-123 akt

zeznania świadka D. Ł. – k. 115-116v akt,

I. C. (1) wyjeżdżała na wycieczki zagraniczne. W okresie zamieszkiwania z małoletnią jeszcze A. C. (1) była z córką w U., w B., ale także w E. T., J., L., K., naB. Po zamieszkaniu A. C. (1) z ojcem pozwana także corocznie jeździła na wycieczki zagraniczne lub w Polsce. Ostatnio na wycieczce zagranicznej była w 2015r. w. G.– koszt tej podróży to ok. (...)

Dowody: zeznania świadka D. Ł. – k. 115-116v akt,

zeznania I. C. (1) – k. 121v-123 akt

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie zeznań świadków i stron procesu, które uznano za wiarygodne, gdyż były spójne, logiczne i znalazły potwierdzenie, w odpowiednim zakresie, w stosownych dokumentach urzędowych i prywatnych, których domniemanie autentyczności wynikające z art. 245 kodeksu postępowania cywilnego – a w odniesieniu do dokumentów urzędowych również zgodności z prawdą tego co zostało w nich zaświadczone, wynikające z art. 244 kpc – nie zostały podważone.

Wniosek dowodowy pełnomocnika I. C. (1) o przesłuchanie B. C. (1) na okoliczność tego, kto ponosił koszty utrzymania A. C. (1) do 2007 roku (k. 119 akt) oddalono na mocy art. 217 § 3 kpc jako nie dotyczący okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków B. C. (1), I. C. (2), T. Z., E. Z. – były one w zakresie: przedstawianych uzasadnionych potrzeb A. C. (1), kosztów związanych z jej utrzymaniem, alimentacją przez ojca, kłopotów szkolnych i konieczności kontynuowania nauki przez A. C. (1) w szkole specjalnej, poszukiwania przez A. C. (1) pracy - spójne, zgodne, wzajemnie uzupełniały się, znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. Do zeznań T. Z. i E. Z. Sąd podchodził z dużą ostrożnością, z uwagi na konflikt tych osób z I. C. (1) dotyczący kwestii związanych z działem spadku po zmarłej matce A. C. (1) i E. Z., oraz sugestie - jakoby E. Z. była kochanką B. C. (1) w okresie jego małżeństwa z I. C. (1), niemniej ocenił te zeznania jako wiarygodne – potwierdzone także zeznaniami A. C. (1). Będąca stroną postępowania zainicjowanego przez I. E. Z. zeznała wprost, że konflikt dotyczący spadku nie ma wpływu na treść jej zeznań, a z B. C. (1) nie utrzymywała żadnych intymnych relacji. Przedłożone przez I. C. (1) protokoły rozpraw ze sprawy (...) Sądu Okręgowego w T. (k.125-134) drugiej ze wskazywanych okoliczności nie potwierdziły. E. Z. jest już mężatką, od rozwiązania małżeństwa I. C. (1) upłynęło już ponad 16 lat, zeznania E. Z. dotyczyły w przeważającej mierze sytuacji życiowej A. C. (1) - w ocenie Sądu także powyższe okoliczności uzasadniały przyznanie waloru wiarygodności zeznaniom tego świadka.

Sąd nie dał wiary nie dał wiary zeznaniom A. C. (1) w części zaprzeczającej, jakoby poza zasądzoną kwotą alimentów nie otrzymywała od I. C. (1) kwot wskazanych w oświadczeniach przez nią samą kwitowanych. Co do zasady pomoc materialną I. C. (1) córce w okresie poprzedzającym wytoczenie powództwa potwierdzali wszyscy świadkowie, ich wiedza jednak w tym zakresie była różna, siłą rzeczy ograniczać musiała się do informacji uzyskiwanych od samych stron.

W myśl art. 138 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

W przypadku powództwa o podwyższenie alimentów przez „zmianę stosunków” rozumieć należy zmianę przesłanek wymienionych w art. 133 § 1 i art. 135 kro określających wysokość alimentów, tj. istotne zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb osoby uprawnionej do alimentów lub istotne zwiększenie się możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji. W myśl art. 133§3 kro rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych wobec dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Zgodnie z powołanymi przepisami art. 133 § 1 i art. 135 kro kwota alimentów należnych dziecku, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie a nie posiada majątku przynoszącego dochód, zależy od usprawiedliwionych potrzeb dziecka oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości każdego z ich rodziców, albowiem obowiązek alimentacyjny spoczywa w odpowiednich częściach na obojgu rodzicach, stosownie do ich aktualnych możliwości finansowych.

Oznacza to, że również I. C. (1) powinna ponosić odpowiednią część wszystkich wydatków związanych z utrzymaniem córki w postaci: zakupu żywienia, ubioru, leków, części opłat mieszkaniowych za wynajmowane mieszkanie oraz innych wydatków niezbędnych do prawidłowego rozwoju i wychowania A. C. (1).

Stosownie do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 9 listopada 1994r., sygn. akt III CZP 138/94, podstawą obliczenia wysokości alimentów jest dochód netto (a nie brutto) zobowiązanego (OSNC Nr 3/1995, poz.43, glosy aprobujące Tadeusz Smoczyński OSP Nr 9/1995, poz.194, oraz Zdzisław Krzemiński „Monitor Prawniczy” Nr 4/1995, str.113).

W ocenie Sądu od chwili prawomocnego zakończenia poprzedniej sprawy w przedmiocie alimentów doszło do istotnej zmiany stosunków, o której mowa w art. 138 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Już sam upływ czasu od zakończenia poprzedniej sprawy o alimenty wskazuje, że doszło do wzrostu zakresu usprawiedliwionych potrzeb związanych z utrzymaniem A. C. (1). Dotychczasowa kwota alimentów po 250 zł miesięcznie została przyznana w 2011r., a więc od ustalenia wysokości alimentów minęło niemal 6 lat.

Powódka obecnie jest już osobą dorosłą, ma (...)lat i jest uczennicą (...) Szkoły Zawodowej (...) w T. w S. Ośrodku Szkolno – (...) w T.. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy m.in. w postanowieniu z dnia 1 czerwca 1965r. (I CZ 135/64, niepublikowane, zawarte w bazie danych programu LEX OMEGA pod numerem (...)) dłuższy upływ czasu, a przez to i wzrost potrzeb dziecka wynikający z jego starszego wieku, stwarza podstawę do podwyższenia alimentów. A. C. (1) nie ma żadnego majątku, żyje na bardzo skromnym poziomie, straciła możliwość mieszkania z ojcem, z uwagi na brak możliwości pobytów w internacie szkolnym w okresach ferii i wakacji nie mogła w nim zamieszkać, nie została przyjęta do mieszkania I. C. (1) – musiała więc wynająć skromny lokal – wydatki z tym związane, oprócz kosztów wyżywienia i ubioru stanowią istotny składnik kosztów jej utrzymania uzasadniający podwyższenie alimentów. Brak środków na utrzymanie zmuszał A. C. (1) do korzystania z pomocy małżonków Z., dzięki którym miewała okresowo zapewnione obiady i czasami ubrania. A. C. (1) z uwagi na brak pieniędzy nie mogła nawet wykazywać kosztów związanych z wypoczynkiem, wyjazdami na ferie, rozrywkami – do czego bez wątplenia ma prawo, a z czego po prostu nie mogła korzystać. B. C. (1) utrzymując się ze skromnej renty, dokładając wszelkich starań, w miarę swych możliwości starał się zapewnić córce jak najlepsze utrzymanie, jednakże jego możliwości w tym zakresie – ze względu na stan zdrowia są ograniczone i nie wystarczają na pokrycie nawet najbardziej podstawowych, uzasadnionych potrzeb A. C. (1).

Analiza materiału procesowego zgromadzonego w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, że obecnie w zakresie możliwości zarobkowych i majątkowych I. C. (1) znajduje się płacenie po 600 zł miesięcznie alimentów dla A. C. (1), tytułem finansowania części usprawiedliwionych wydatków związanych z jej utrzymaniem.

Wydatki powyżej kwoty 600 zł miesięcznie obciążają B. C. (1) – jako drugiego z rodziców – a uzyskuje on zł miesięcznie około (...) złotych.

Określając wysokość alimentów dla powódki-pozwanej wzajemnej, Sąd wziął pod uwagę wysokość zarobków I. C. (1) oraz fakt, iż jest ona współwłaścicielką atrakcyjnego mieszkania, które odziedziczyła po matce i mogłaby z tego tytułu – pobierając zapłatę za korzystanie z tego lokalu przez rodzinę małżonków Z., uzyskiwać dodatkowy dochód.

W ocenie Sądu, w możliwościach zarobkowych i majątkowych I. C. (1) nie mieściła się jednak kwota z tytułu alimentów powyżej 600 zł miesięcznie. Do usprawiedliwionych wydatków po stronie I. C. (1), które obniżają jej możliwości finansowe, należy zaliczyć przedstawione przez nią koszty jej utrzymania, w tym związane z leczeniem, czynszem, bieżącym utrzymaniem, koniecznością dokończania się.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 138 kro orzeczono jak w punkcie I sentencji, oddalając w pozostałym zakresie powództwo główne jako niezasadne (pkt II sentencji wyroku).

Sąd oddalił powództwo wzajemne I. C. (1) przeciwko A. C. (1) o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego.

W przypadku powództwa o ustalenie, że obowiązek alimentacyjny wygasł, przez „zmianę stosunków” rozumieć należy taki stan rzeczy, w którym dziecko osiąga samodzielność ekonomiczną w takim wymiarze, że może ono i chce samodzielnie zaspokajać swoje potrzeby.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14.11.1997r., sygn. akt III CKN 217/97 (Prokuratura i Prawo z 1998r., Nr 9, poz. 28) wskazano, iż:

„obowiązek alimentacyjny nie jest ograniczony przez żaden sztywny termin, a w szczególności - przez termin dojścia przez alimentowanego do pełnoletności. Nie jest także związany ze stopniem wykształcenia w tym sensie, że nie ustaje z chwilą osiągnięcia przez alimentowanego określonego stopnia podstawowego lub średniego wykształcenia. Jedyną miarodajną okolicznością, od której zależy trwanie bądź ustanie tego obowiązku, jest to, czy dziecko może utrzymać się samodzielnie, przy czym przyjmuje się, że nie można tego oczekiwać od dziecka małoletniego. Z tej

przyczyny w odniesieniu do dzieci, które osiągnęły pełnoletność, brać należy pod uwagę to, czy wykazują chęć dalszej nauki oraz czy osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki. Przeciwnie stanowisko prowadziłoby do zahamowywania, a co najmniej znacznego utrudniania dalszego rozwoju dziecka, a to przez pozbawianie go środków materialnych niezbędnych do kontynuowania nauki po osiągnięciu pełnoletności, pozostawałoby zatem w sprzeczności ze wspomnianym wyżej podstawowym obowiązkiem rodzicielskim.”

Nadto, w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14.11.1997r., sygn. akt III CKN 257/97 (OSNC z 1998r., Nr 4, poz. 70) stwierdzono, że przy orzekaniu o obowiązku alimentacyjnym rodziców wobec dzieci, które osiągnęły pełnoletność, brać należy także pod uwagę, czy wykazują one chęć dalszej nauki oraz czy ich osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie przez nie nauki.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17.12.1976r., sygn. akt III CRN 280/76 (OSP z 1977r., Nr 11, poz. 196) wskazano m.in., że prawo do dalszego pobierania alimentów przysługuje dziecku pełnoletniemu, które już posiada określone kwalifikacje zawodowe, a które podjęło studia, o ile wiek dziecka nie przekracza znacznie normalnego wieku osób rozpoczynających studia wyższe.

Natomiast Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8.08.1980r., sygn. akt III CRN 144/80 (OSNC z 1981r., Nr 1, poz. 20) wyjaśnił, że:

„rodzice nie są obowiązani dostarczać środków utrzymania dziecku, które, będąc już przygotowane należycie do wykonywania przez nie odpowiedniego dla niego zawodu, podejmuje dla podniesienia swych kwalifikacji dalsze kształcenie się, ale w studiach się zaniedbuje, nie robi należytych postępów, nie otrzymuje obowiązujących zaliczeń, nie zdaje w terminie przepisanych egzaminów, a zwłaszcza jeżeli z własnej winy powtarza lata studiów i wskutek tego nie kończy studiów w przewidzianym programem okresie”.

Analiza w/w przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz orzeczeń Sądu Najwyższego dotyczących obowiązku alimentacyjnego prowadzi do wniosku, że obowiązek alimentacyjny rodziców wobec pełnoletniego, uczącego się dziecka istnieje wówczas gdy wiek dziecka nie odbiega znacząco do wieku osób, które podejmują naukę w zwykłym trybie (tj. bez opóźnień organizacyjnych), a ponadto pełnoletnie dziecko wykazuje chęć nauki i jego osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki. Natomiast kryterium decydującym o wygaśnięciu obowiązku alimentacyjnego rodziców jest zdolność dziecka do samodzielnego utrzymywania się. A. C. (1) będąc osobą upośledzoną umysłowo w stopniu lekkim, podjęła trud dalszego kształcenia się w zawodzie obsługi hotelowej z którym łączy swą przeszłość, kontynuuje naukę nie mając żadnych opóźnień organizacyjnych. Kontynuowanie nauki w systemie dziennym uniemożliwia A. C. (1) samodzielne utrzymanie – nie jest bowiem, ze względu na obowiązki szkolne, konieczność uczestnictwa w praktykach, w stanie połączyć nauki z wykonywaniem jakiejkolwiek stałej pracy zarobkowej. A. C. (1) z uwagi na ograniczenia intelektualne nie ma też możliwości podnoszenia swych kwalifikacji w liceum czy na uczelni wyższej, podnosi jednak – zgodnie także z sugestiami jej dotychczasowych wychowawców - swe kwalifikacje przyuczając się do upragnionego zawodu w szkole odpowiedniej do jej rozwoju umysłowego. Potwierdzenie kwalifikacji w zawodzie kucharza ukończonym egzaminem zawodowym nie przesądza o możliwościach A. C. (1) samodzielnego utrzymania się. Doświadczenie życiowe wskazuje, że zdobycie kwalifikacji kucharskich w warunkach szkoły specjalnej znacznie ogranicza dostęp do rynku pracy. Z zeznań samej A. C. (1) i jej ojca B. C. (1) z którym dotąd mieszkała i który najlepiej potrafił je ocenić, wynika że umiejętności kucharskie nie są duże; świadkowie I. C. (2), T. Z. i E. Z. wskazywali wprawdzie, że A. C. (1) umie gotować, jednak twierdzenia swe opierali zapewne na rzadkich obserwacjach przygotowywania przez nią domowych ciast i posiłków. Powódka-pozwana wzajemna poszukiwała pracy także i w tym zawodzie, lecz prócz krótkiego zatrudnienia w okresie przedświątecznym w charakterze pakowacza, nie znalazła żadnej stałej pracy.

Z uwagi na to, że istniały podstawy do uwzględnienia w części powództwa o podwyższenie alimentów, to w ocenie Sądu brak było podstaw do uwzględnienia powództwa wzajemnego o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego, ponieważ od chwili prawomocnego orzekania w przedmiocie alimentów nie doszło do istotnej zmiany stosunków w tym zakresie, o której mowa w art. 138 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Z tych względów należało stwierdzić,

że obowiązek alimentacyjny wobec A. C. (1) nie wygasł, ponieważ powódka-pozwana wzajemna kontynuuje naukę przyuczając ją do zdobycia zawodu. Sytuacja majątkowa i zarobkowa I. C. (1) pozwala przyjąć, że płacenie alimentów w zasądzonej kwocie nie będzie połączone z nadmiernym dla niej uszczerbkiem.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd Rejonowy w. T. na podstawie art. 138 kro oddalił powództwo wzajemne jako niezasadne, o czym orzekł jak w punkcie III sentencji.

O kosztach sądowych rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 kpc w związku z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) w części w jakiej I. C. (1) przegrała proces o czym orzeczono w punktach IV,VI,VII sentencji wyroku, a w związku z art. 102 kpc w pozostałym zakresie, o czym orzeczono jak w punkcie V sentencji wyroku.